

Beskatning af pensionsopsparing

Beskrivelse af sammensat beskatning af pensionsopsparing

19. juni 2008

Sune Enevoldsen Sabiers
sep@dreammodel.dk

Det Økonomiske Råds forårsrapport 2008 indeholder en analyse af pensionsopsparing. Analysen viser blandt andet den sammensatte beskatning af øget pensionsopsparing i et givent år ved forskellige opsparingsformer. Beskatningen af de forskellige opsparingsformer analyseres med udgangspunkt i et sammensat skattemål.

Beregningerne til analysen er lavet med DREAMs pensionsopsparingsmodel. Det sammensatte skattemål – der anvendes i modellen – er defineret som *den gennemsnitlige sammensatte afkastbeskatning*. Dette papir gennemgår beregningen af skattemålet.

Den gennemsnitlige sammensatte afkastbeskatning er i beregningerne defineret som den sammensatte beskatning sat i forhold til den samlede afkast af opsparingen. Den sammensatte beskatning er defineret som den øgede forbrugsmulighed, når opsparingen hæves, fratrukket den tabte forbrugsmulighed, når opsparingen foretages.

I beregningerne diskonteres alle indkomststrømme med modellens rente. Hvis alle skatter og overførsler udelades, vil de tilbagediskonterede udbetalinger således modsvare de tilsvarende tilbagediskonterede indbetalinger.

Ved opsparing tabes forbrugsmuligheder på indbetalingstidspunktet og efterfølgende beskattes opsparingen. Forbrugsmulighederne på udbetalingstidspunktet vil således ikke modsvare indbetalingerne. Den øgede forbrugsmulighed, når opsparingen hæves, fratrukket den tabte forbrugsmulighed, når opsparingen foretages, udgør den samlede beskatning.

I tabel 1 vises beskatning for en udvalgt persontype, der er enlig og har en pension og indbetaler et yderligere beløb. De enkelte kolonner viser personen som henholdsvis ejer og lejer og som topskattebetaler med stor opsparing og bundskattebetaler med lille opsparing. Der vises alternative opsparinger i henholdsvis bank, ratepension og livrente.

Tabel 1 Sammensat marginalskat for 5 udvalgte persontyper

Kr.	Bank, lejer, bundskat	Rate, lejer, bundskat	Livrente, lejer, bundskat	Rate, ejer, bundskat	Rate, ejer, topskat	Livrente, ejer, topskat
	A	B	C	D	E	F
Opsparing	600.000	1 mio.	1 mio.	1 mio.	3 mio.	3 mio.
Indskud på pension	60.000	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000
Tabt disponibel indkomst ved opsparing	60.000	61.200	61.200	61.200	41.000	41.000
Øget disponibel indkomst ved udbetaling	43.251	27.340	22.959	37.659	38.393	36.233
Netto beskatning	16.749	33.860	38.241	23.541	2.607	4.767
Afkast af opsparingen	30.046	26.541	38.135	26.541	26.541	38.135
Beskatning i pct. af afkast	56 pct.	128 pct.	100 pct.	89 pct.	10 pct.	12 pct.
Beskatning i pct. af ofret disponibel indkomst	28 pct.	55 pct.	62 pct.	38 pct.	6 pct.	12 pct.

Forskellen mellem opsparing i bank (A) og på en tilsvarende ratepension (B) udgøres af, at bankopsparing ikke giver fradrag ved indbetalingstidspunktet og ikke beskattes på udbetalingstidspunktet. I tabel 1 er det valgt at reducere indbetalingen til bank med en faktor (1-0,4) for at gøre den sammenlignelig med den tilsvarende ratepension.

Forskellen i beskatning mellem lejere (B) og en tilsvarende ejer (D) udgøres af de forskellige forbrugsmuligheder når opsparingen forbruges, fordi udbetalinger af boligydelse afhænger af pensionsudbetalinger og bankafkast.

Forskellen mellem opsparing på ratepension (B/E) og på livrente pension (C/F) udgøres primært af, at livrentepensionen strækker sig over en længere årrække og derfor giver et højere afkast. Beskatningen af livrente fremstår således lempeligere end beskatningen af ratepension. Dette skyldes dog udelukkende, at tabet af disponibel indkomst ikke sættes i forhold til det samme afkast, når de to ordninger sammenlignes.

Beregnes beskatningen i stedet i forhold til tabet af disponibel indkomst ved at foretage opsparingen, ses for bundskattebetaleren, at livrente beskattes med 62 pct. hvilket er mere end ratepensionen, der beskattes med 55 pct.

Forskellen mellem ejere med forskellig marginalskat på indbetalingstidspunktet (D & E) udgøres af de forskellige skattefradrag på indbetalingstidspunktet.

Beskatning består grundlæggende af to komponenter. Beskatning af afkast og beskatning af selve opsparingen. I beregningerne er beskatningen af opsparingen omregnet til den tilsvarende beskatning af afkastet.

Dekomponeres beskatningen til en formueskat og afkastskat ses, at beskatning i opsparingen er mellem -5 pct. og 29 pct., mens beskatning af afkastet ligger omkring 25-56 pct. *jf. tabel 2.* Beskatningsprocenten af hovedstolen er regnet som procent af hovedstolen. Når beskatningen af hovedstolen indgår som en del af en gennemsnitlig afkastsskat, beregnes den som procent af afkastet, hvilket medfører meget højere skatteprocenter.

Tabel 2 Dekomponerede skatteprocenter

	Bank, lejer, bundskat	Rate, lejer, bundskat	Livrente, lejer, bundskat	Rate, ejer, bundskat	Rate, ejer, topskat	Livrente, ejer, topskat
Øget beskatning af indkomst pga. udskydelse	0 pct.	25 pct.	29 pct.	16 pct.	-5 pct.	-5 pct.
- i pct. af afkast	0 pct.	96 pct.	75 pct.	59 pct.	-20 pct.	-12 pct.
Beskatning af afkast i pct. af afkast*	56 pct.	32 pct.	25 pct.	30 pct.	30 pct.	25 pct.
Gns. afkastbeskatning i alt	56 pct.	128 pct.	100 pct.	89 pct.	10 pct.	12 pct.
Intern rente	2,1 pct.	-1,3 pct.	0,0 pct.	0,5 pct.	4,3 pct.	4,2 pct.
*) Beskatningen af afkastet på en pensionsopsparing, er højere end 15 pct (Pal skat), fordi tallet er sat i forhold til afkastet korrigeret for udskudt skat.						

Den interne rente er nettobeskatningen i pct. af opsparingen fratrukket renten, hvilket svarer til den effektiverente som opsparingen samlet set giver. Når den gennemsnitlige årlige omkostning er højere end den anvendte rente på 4,75 medfører det at den interne rente bliver negativ.

Beskatningen af afkastet ved livrente og ratepension er højere end PAL-skattesatsen (15 pct.), fordi tallet i tabellen er sat i forhold til afkastet korrigeret for udskudt skat. Ved udskydelse af skat, opnås skattefradrag for hele indskuddet på indbetalingstidspunktet. Ved udbetaling beskattes udbetalingen, samt den del, der efterlades til arvinger. Den del af opsparingen, der løbende er betalt i PAL-skat, beskattes ikke igen. Designet af indkomstskatteudskydelsen i pensionsreglerne medfører således en øget PAL-skattebetaling og en tilsvarende reduceret indkomstskattebetaling på udbetalingstidspunktet.

Beskatningen af opsparingen består af fradrag ved indbetaling samt beskatning af udbetalingerne. Beskatningen af afkast består af pensionsafkastskat og indkomstskat af bankrenter, *jf. tabel 3.*

Tabel 3 Sammensat beskatning af opsparing

Kr.	Bank, lejer, bundskat	Rate, lejer, bundskat	Livrente, lejer, bundskat	Rate, ejer, bundskat	Rate, ejer, topskat	Livrente, ejer, topskat
Sammensat beskatning af opsparing i alt	0	25.492	28.708	15.592	-5.363	-4.766
- heraf fradrag for indbetaling	0	-38.800	-38.800	-38.800	-59.000	-59.000
- heraf sammensatbeskatning	0	58.887	61.552	48.987	48.232	48.278
- heraf skat af efterladt opsparing (arv)	0	5.405	5.956	5.405	5.405	5.956
Sammensat beskatning af afkast i alt	16.749	8.368	9.533	7.949	6.545	9.533
- heraf beskatning af bankrenter	16.749	2.644	-	2.225	2.246	-
- heraf PAL-skat af pension	-	5.724	9.533	5.724	5.724	9.533
Sammensat beskatning I alt	16.749	33.860	38.241	23.541	2.607	4.767

Den opnåede opsparing udgøres af personens initiale opsparing fratrukket de løbende skatter. I beregningerne sparer personerne op på en ratepension, som udbetales over 10 år. Efterfølgende vælger personen at lade pengene stå på en bankkonto, således at opsparingen rækker over 18 år, som er personens forventede levealder, omkring opsparingstidspunktet. Ved den efterfølgende opsparing i bank beskattes renterne af bankopsparingen som almindelig indkomst, *jf. tabel 3.*

Tabel 4 Løbende skatter af pensionsopsparing

Kr.	Bank, lejer, bundskat	Rate, lejer, bundskat	Livrente, lejer, bundskat	Rate, ejer, bundskat	Rate, ejer, topskat	Livrente, ejer, topskat
Afkast af opsparingen	30.046	26.541	38.135	26.541	26.541	38.135
- heraf bankrenter	30.046	3.645	-	3.645	3.645	-
Sammensatbeskatning af bankrenter	16.749	2.644	-	2.225	2.644	-
Afkast af pension (korrigeret for udskudt skat)	-	22.896	38.135	22.896	22.896	38.135
Afkast af pension	-	38.160	63.558	38.160	38.160	63.558
PAL-skat af ratepension (15 pct.)	-	5.724	9.533	5.724	5.724	9.533

Beregningerne er diskonteret med renten. Da afkastet af en opsparing også udgøres af renten, medfører det, at den tilbage diskonterede værdi af opsparingen netop er lig med den oprindelige opsparing fratrukket pal-skat, samt den del af formuen, der er efterladt til arvinger, *jf. tabel 5.*

Tabel 5. Ind- og udbetaling fra pension (ex. bankopsparing)

	Bank, lejer, bundskat	Rate, lejer, bundskat	Livrente, lejer, bundskat	Rate, ejer, bundskat	Rate, ejer, topskat	Livrente, ejer, topskat
Indskud på pension	-	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000
<i>PAL-skat af pension</i>	-	5.724	9.533	5.724	5.724	9.533
<i>Efterladt arv af pension</i>	-	13.512	6.010	13.512	13.512	6.010
Udbetaling fra pension ex. arv	-	80.764	84.457	80.764	80.764	84.457

Udbetalingerne fra pensionen indgår i den almindelige indkomstbeskatning og den almindelige indkomstmodregning af offentlige ydelser. Udbetalingerne medfører en modregning af folkepensionens pensionstillæg på 30 pct. Indkomsten inklusiv folkepension beskattes med 33,8 pct. eller 59 pct. Boligejere kan miste reduktionen af ejendomsværdiskatten. Lejere får modregnet deres boligydelse, *jf. tabel 6.*

Tabel 6 Udbetaling fra pension

Kr.	Bank, lejer, bundskat	Rate, lejer, bundskat	Livrente, lejer, bundskat	Rate, ejer, bundskat	Rate, ejer, topskat	Livrente, ejer, topskat
Udbetaling fra ratepension ex. arv	-	80.764	84.457	80.764	80.764	84.457
Modregning af folkepension (30 pct.)	-	24.242	25.345	24.242	0	25.360
Indkomstskat (38,8 pct. eller 59 pct.)	-	21.919	23.132	21.919	48.232	22.918
Tabt reduktion af ejendomsværdiskat	-	-	-	2.826	0	0
Modregning af boligydelse	-	12.726	13.074	-	-	-
Sammensatbeskatning	-	58.887	61.551	48.987	48.232	48.278

Udbetalinger fra pension og bankrenter er begge skattepligtig indkomst, og beskattes derfor omtrent ens, *jf. tabel 7*. Dog beskattes de på forskellige tidspunkter.

Tabel 7 Beskatning af bankrenter og udbetalinger

	Bank, lejer, bundskat	Rate, lejer, bundskat	Livrente, lejer, bundskat	Rate, ejer, bundskat	Rate, ejer, topskat	Livrente, ejer, topskat
Bankrenter	30.046	3.645	-	3.645	3.645	-
Sammensatbeskatning af bankrenter	16.749	2.644	-	2.225	2.644	-
Procentsats for sammensatbeskatning	56 pct.	73 pct.	-	61 pct.	73 pct.	-
Udbetaling fra pension ex. arv	-	80.764	84.457	80.764	80.764	84.457
Sammensatbeskatning af pension	-	58.887	61.551	48.987	58.887	48.278
Procentsats for sammensatbeskatning		73 pct.	73 pct.	61 pct.	73 pct.	57 pct.

Det øgede forbrug ved opsparing udgøres af den del af opsparingen personen selv får glæde af og den del af opsparingen går til arv, *jf. tabel 8*. Ved opsparing på en livrente udbetales ægtefælleforsikring, som ligeledes indgår som arv.

Tabel 8 Øget forbrug

Kr.	Bank, lejer, bundskat	Rate, lejer, bundskat	Livrente, lejer, bundskat	Rate, ejer, bundskat	Rate, ejer, topskat	Livrente, ejer, topskat
Øget forbrug ved udbetaling	43.251	27.340	22.959	37.659	38.393	36.233
- heraf eget forbrug	30.548	17.095	22.904	27.414	28.148	36.179
- heraf efterladt opsparing	12.703	10.245	54	10.245	10.245	54

I beregningerne er det antaget at den del af opsparingen der efterlades til arv beskattes med 40 pct. Personerne i beregningerne vælger den samme nedsparingsprofil for deres opsparing

uanset hvilken beskatning de er udsat for, derfor har de på alle tidspunkter den samme nettoopsparing, der efterlades, hvis de dør, *jf. tabel 9*.

Tabel 9 Efterladt arv

Kr.	Bank, lejer, bundskat	Rate, lejer, bundskat	Livrente, lejer, bundskat	Rate, ejer, bundskat	Rate, ejer, topskat	Livrente, ejer, topskat
Efterladt opsparing	12.703	15.650	6.010	15.650	15.650	6.010
Skat heraf (40 pct.)*	0	-5.405	5.956	-5.405	-5.405	5.956
I alt efterladt forbrugsmulighed	12.703	10.245	54	10.245	10.245	54
*) Udbetalingen af ægtefælle pension er ved en fejl blevet beskattet med 99 pct. i beregningerne, hvilket gør beskatningen af livrente for høj.						

Afkast er beregnet som den tilbagediskonterede værdi af de årlige afkast før skat. Afkastene for de enkelte ordninger er forskellige, hvilket medfører en givet nominal beskatning i kroner ikke medfører sammen gennemsnitlig afkastbeskatning for ordningerne, *jf. tabel 10*.

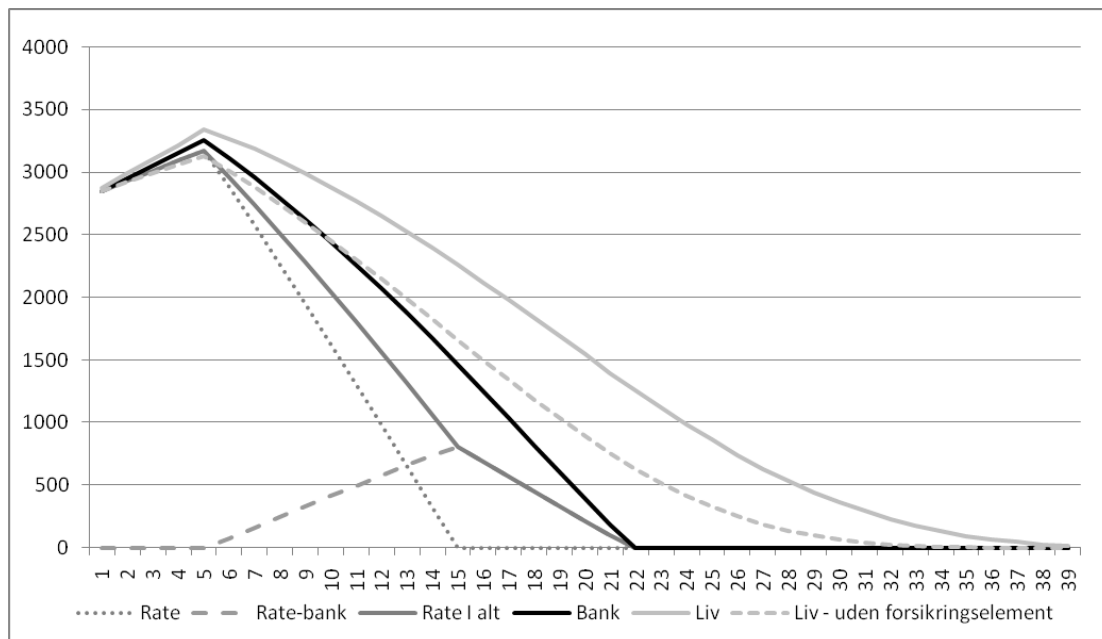
Tabel 10 Afkast

Kr.	Bank, lejer, bundskat	Rate, lejer, bundskat	Livrente, lejer, bundskat	Rate, ejer, bundskat	Rate, ejer, topskat	Livrente, ejer, topskat
Afkast af opsparingen	30.046	26.541	38.135	26.541	26.541	38.135
- heraf bankafkast	30.046	3.645	-	3.645	3.645	-
- heraf afkast af livrenteforsikring	-	-	10.596	-	-	10.596
Beskatning i pct. af afkast	56 pct.	128 pct.	100 pct.	89 pct.	10 pct.	12 pct.
Beskatning i pct. af bankafkast	56 pct.	113 pct.	127 pct.	78 pct.	9 pct.	16 pct.

Anvendes afkastet fra en tilsvarende bank som "benchmark" i skatteberegningen, medfører det at forskellene i skatteprocenter de enkelte ordninger i mellem til svarer forskellene i faktisk skattebetaling. For en bundskattebetaler betyder det, at ratepension bliver mere fordelagtig end livrente.

Afkastet fra opsparing på en bankkonto udgøres af den årlige rentetilskrivning, svarende til den anvendte rente på 4,75 pct. Ved en opsparing på 60.000 kr. som 60-årig opnås øgede afkast de første 5 år, hvorefter forbrug af formuen påbegyndes og afkastene aftager tilsvarende over 18 år. Beskatningen af bankafkast er den del af den årlige indkomstskat, hvilket dermed medfører en lavere årlig disponibel indkomst, men ikke reduktion af opsparingen, *jf. figur 1*.

Figur 1. Afkast af opsparing fordelt på opsparingsperiode (ikke diskonteret, korrigeret for udskudt indkomstskat)

Afkast fra ratepension, er lavere end afkastet fra bank, fordi der betales en årlig afkastskat på 15 pct. fra opsparingen. Ved udbetaling forbruges ratepensionen over 10 år, hvilket medfører et lavere afkast. Den korte udbetalingsperiode udlignes ved en bankopsparing, således at udbetalingsperioden omtrent svarer til udbetalingsperioden for en bankopsparing.

Forskellen i afkast mellem opsparing i bank og på en ratepension udgøres derfor af den løbende pal-skat på ratepension. Afkastet fra ratepension er korrigeret for den udskudte indkomstskat med en faktor $(1-0,4)$

Opsparing på en livrente pension giver et højere afkast end de øvrige ordninger, fordi det er en forsikringsordning, og fordi den har en længere udbetalingsprofil.

Livrente er en forsikringsordning, hvor opsparingen årligt tilskrives en værdi svarende til sandsynligheden for at dø. Den årlige tilskrivning giver efterfølgende et afkast til opsparingen. Den årlige tilskrivning modsvarer af, at opsparingen ikke udbetales til arvinger i de tilfælde for medlemmer dør.